

บทที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการทำหมันและแนวโน้มในการทำหมันระหว่างปี พ.ศ. 2521 และ พ.ศ. 2527 โดยใช้ข้อมูลจากโครงการสำรวจสถานะการคุมกำเนิดในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2521 (CPS1) และปี พ.ศ. 2527 (CPS3) พบว่าสตรีที่มีอายุ 15-49 ปีและกำลังอยู่กับสามีทำหมัน (รวมทั้งการทำหมันของสามีด้วย) ร้อยละ 16.5 ในปี พ.ศ. 2521 และ 25.8 ในปี พ.ศ. 2527 ปัจจัยต่าง ๆ ที่จะนำมาศึกษาว่ามีผลต่อการทำหมันหรือไม่ เพียงใด ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาของสตรีและสามี อาชีพ อายุเมื่อแรกสมรส ความรู้เรื่องการป้องกันการปฏิสนธิ จำนวนการตั้งครรภ์ จำนวนบุตรที่เสียชีวิตและศาสนาโดยรายละเอียดทั้งหมดของการวิเคราะห์จะเสนอตามลำดับต่อไป

1. อายุกับการทำหมัน

ผลจากตารางที่ 18 พบว่า ร้อยละของการทำหมันของ CPS1 เพิ่มขึ้นตามอายุของสตรีคือ อายุ 15-19 ปี ไม่มีใครทำหมันเลย แล้วค่อย ๆ เพิ่มขึ้นในกลุ่มอายุ 20-24 ปี, 25-29 ปี, 30-34 ปี เป็นร้อยละ 4.6, 15.5, 22.4 เพิ่มขึ้นสูงสุดในกลุ่มอายุ 35-39 ปี คือร้อยละ 26.1 จากนั้นเริ่มลดลงในกลุ่มอายุ 40-44 ปี และ 45-49 ปี เป็นร้อยละ 18.3 และ 17.2 ตามลำดับ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า อายุของสตรีมีผลในทางบวกกับการทำหมัน ยกเว้นในกลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทั่วไปของการป้องกันการปฏิสนธิทุกวิธีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำหมัน เนื่องจากคนรุ่นก่อนยังมีความกลัวเจ็บกลัวไม่มีแรงงาน กลัวจะมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทางเพศ หรือไม่แน่ใจในประสิทธิภาพของการทำหมัน รวมทั้งความไม่แพร่หลายของบริการทำหมัน ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวจึงอาจเป็นผลต่อการทำหมันได้ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้วพบว่า อายุมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\text{Chi-square} = 116.78$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหา วัดด้วย V (Cramer's V) อยู่ในระดับต่ำคือ 0.20*

* พิชิต พัทย์เทพสมบัติ, "มาใช้ Yule's Q กันเถอะ," วารสารสถิติ

และจากข้อมูลเกี่ยวกับการทำหมันในปี พ.ศ. 2527 (CPS3) พบว่าอายุมีความสัมพันธ์ต่อการทำหมันในลักษณะเดียวกัน คือร้อยละของการทำหมันเพิ่มขึ้นตามอายุ คือเพิ่มจากร้อยละ 1.4 ในสตรีอายุ 15-19 ปี เป็นร้อยละ 9.1, 19.4, 32.5 และ 40.3 ในสตรีอายุ 20-24 ปี, 25-29 ปี, 30-34 ปี และ 35-39 ปีตามลำดับ จากนั้นเริ่มลดลงในกลุ่มอายุ 40-44 ปี และ 45-49 ปี เป็นร้อยละ 35.9 และ 28.0 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอายุมีความสัมพันธ์ต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\text{Chi-square} = 508.90$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V (Cramer's V) อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.27 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการทำหมันเมื่อปี พ.ศ. 2521 อยู่ 0.07

เนื่องจากการทำหมันมิได้เกิดจากปัจจัยด้านอายุเพียงอย่างเดียว อาจเกิดจากปัจจัยอื่น ๆ อีก จึงจำเป็นต้องนำตัวแปรอื่นมาควบคุมเพื่อพิสูจน์ว่า อายุมีผลต่อการทำหมันแท้จริงหรือไม่ หรือมีผลมากขึ้นหรือน้อยลงภายใต้เงื่อนไขใด จึงนำเขตที่อยู่อาศัยและจำนวนบุตรที่มั่วชัวต่อผู้มาเป็นตัวแปรควบคุม และจะวิเคราะห์ในลักษณะนี้ต่อไป

ข้อมูลจาก CPS1 พบว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ มีร้อยละ 17.9 และในเขตชนบทมีร้อยละ 82.1 และสตรีที่มีบุตรที่มั่วชัวอยู่ 0-2 คน, 3-4 คน และ 5 คนขึ้นไปมีร้อยละ 36.9, 28.4 และ 34.7 ตามลำดับ และจาก CPS3 พบว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ, เมืองอื่น ๆ และชนบทมีร้อยละ 18.8, 7.8 และ 73.5 ตามลำดับ และสตรีที่มีบุตรที่มั่วชัวอยู่ 0-2 คน, 3-4 คน และ 5 คนขึ้นไป มีร้อยละ 52.3, 32.2 และ 15.5 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาโดยใช้ตัวแปรควบคุมดังกล่าวแล้ว พบว่าอายุมีผลต่อการทำหมันในลักษณะดังนี้

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรที่มั่วชัวอยู่ 0-2 คน

ผลจาก CPS1 พบว่าอายุมีผลต่อการทำหมันแต่ไม่เป็นไปตามทิศทางที่ตั้งไว้ เนื่องจากอัตราส่วนร้อยละของการทำหมันเพิ่มขึ้นจาก 0.0 เป็น 3.8, 6.1, 20.0 ในสตรีที่มีอายุ 15-19 ปี, 20-24 ปี, 25-29 ปี และ 30-34 ปี แล้วลดลงเหลือร้อยละ 5.3 ในสตรีอายุ 35-39 ปี แล้วเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 28.6 ในสตรีอายุ 40-44 ปี แล้วกลับลดลงอีกเหลือร้อยละ 20.0 ในสตรีอายุ 45-49 ปี และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\text{Chi-square} = 13.54$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V (Cramer's V) อยู่ในระดับต่ำคือ 0.26 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิมเล็กน้อยเท่ากับ 0.06

ผลจาก CPS3 ยังพบว่าอายุมีผลในทางบวกกับการทำหมันในลักษณะเดิมที่พบมาแล้วข้างต้น ค่าสถิติไคสแควร์ที่สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\text{Chi-square} = 49.14$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V (Cramer's V) อยู่ในระดับต่ำคือ 0.26 ซึ่งใกล้เคียงกับความสัมพันธ์เดิม

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรทั้งหมดอยู่ 3-4 คน

ในปี พ.ศ. 2521 (CPS1) ไม่มีสตรีตัวอย่างในกลุ่มอายุ 15-19 ปี และสตรีในกลุ่มอายุ 20-24 ปี ไม่มีผู้ใดทำหมัน ทำหมันร้อยละ 34.6 ในกลุ่มอายุ 25-29 ปี และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 67.6 ในกลุ่มอายุ 30-34 ปี จากนั้นค่อย ๆ ลดลงเหลือร้อยละ 61.7, 50.0 และ 40.0 ในกลุ่มอายุ 35-39 ปี, 40-44 ปี และ 45-49 ปี ตามลำดับ ค่าสถิติไคสแควร์ที่สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\text{Chi-square} = 17.26$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับปานกลาง คือ 0.33 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.13

ผลจาก CPS3 ยังพบว่าอายุมีผลในทางบวกกับการทำหมันเช่นเดียวกับที่พบมาแล้วข้างต้น จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการทำหมัน พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.18 ($\text{Chi-square} = 7.65$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.14 ซึ่งลดลงจากความสัมพันธ์เดิม 0.13

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรมากกว่า 5 คน

ในปี พ.ศ. 2521 พบว่าอายุยังมีผลต่อการทำหมันแต่ไม่เป็นระบบ คือ ในกลุ่มอายุ 15-19 ปี, 20-24 ปี ไม่มีสตรีตัวอย่าง ในกลุ่มอายุ 25-29 ปี, 30-34 ปี ทำหมันร้อยละ 16.7, 70.0 และลดลงในกลุ่มอายุ 35-39 ปี, 40-44 ปี เหลือร้อยละ 61.1 และ 55.6 จากนั้นกลับเพิ่มเป็นร้อยละ 70.4 ในกลุ่มอายุ 45-49 ปี ตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.16 ($\text{Chi-square} = 6.56$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.27 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.07

ในปี พ.ศ. 2524 ไม่มีสตรีตัวอย่างที่มีอายุ 15-19 ปี, 20-24 ปี, สตรีตัวอย่างที่มีอายุ 25-29 ปี มี 2 คนซึ่งไม่ทำหมันอัตราส่วนของการทำหมันได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 61.5 ในกลุ่มอายุ 30-34 ปี เป็นร้อยละ 57.1, 60.0 และ 50.0 ในกลุ่มอายุ 35-39, 40-44 และ 45-49 ปีตามลำดับ จากค่าสถิติไคสแควร์ที่สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.50 ($\text{Chi-square} = 3.33$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.18

เมืองอื่น ๆ (เฉพาะ CPS3 เท่านั้น)

สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 0-2 คน

อัตราส่วนร้อยละของการทำหมันเพิ่มขึ้นจากกลุ่มอายุ 15-19 ปี, 20-24 ปี 25-29 ปี, 30-34 ปี, 35-39 ปี จากร้อยละ 0.0 เป็น 4.6, 12.8, 22.0, 53.6 แล้วลดลงในกลุ่มอายุ 40-44 ปี เป็นร้อยละ 6.3 แล้วกลับเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.3 ในกลุ่มอายุ 45-49 ปี และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่ามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 41.41$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับปานกลาง คือ 0.38 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.11

สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 3-4 คน

อัตราส่วนร้อยละของการทำหมันค่อย ๆ เพิ่มขึ้นแล้วลดลงในกลุ่มอายุต่าง ๆ เหมือนเดิม และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.37 ($\chi^2 = 6.47$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.20 ซึ่งต่ำกว่าความสัมพันธ์เดิมเล็กน้อยคือ 0.07

สตรีหมบทรมชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

พบว่า ในกลุ่มอายุ 15-19 ปี, 20-24 ปี และ 25-29 ปี ไม่มีสตรีตัวอย่าง และมีผู้ทำหมันเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 22.2 เป็น 50.0 และ 78.6 ในกลุ่มอายุ 30-34 ปี, 35-39 ปี และ 40-44 ปี จากนั้นลดลงเป็นร้อยละ 30.0 ในกลุ่มอายุ 45-49 ปี และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่ามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.02 ($\chi^2 = 10.20$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับปานกลางคือ 0.42 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.15

ชนบท

ทั้งใน CPS1 และ CPS3 และสตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 0-2 คน, 3-4 คน และ 5 คนขึ้นไป อัตราส่วนร้อยละของการทำหมันเป็นไปตามรูปแบบเดิม คือ ค่อย ๆ เพิ่มขึ้น แล้วลดลงในผู้หมอายุมากขึ้น รวมทั้งความแตกต่างทางสถิติและความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย ซึ่งทั้งหมดมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ทั้งสิ้น และมีความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำทั้งสิ้นเช่นกัน ยกเว้นใน CPS1 ผู้หมบทรม 0-2 คน อัตราส่วนร้อยละของการทำหมันไม่สม่ำเสมอในกลุ่มอายุต่าง ๆ คือ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.0 เป็น 3.2, 10.6, และ 13.6 ในกลุ่มอายุ 15-19 ปี, 20-24 ปี, 25-29 ปี และ 30-34 ปี แล้วลดลงเหลือร้อยละ 10.9 ในกลุ่มอายุ 35-39 ปี แล้วกลับเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 18.2 และ 22.7 ในกลุ่มอายุ 40-44 ปี และ 45-49 ปี ตามลำดับ และในสตรีที่หมบทรมมากกว่า 5 คนกลับพบว่าอายุมีผลในทางลบกับการทำหมัน คือ ในกลุ่มอายุ 15-19 ปี ไม่มีสตรีตัวอย่าง ในกลุ่มอายุ 20-24 ปี มีสตรี

ตัวอย่างเพียง 1 คนซึ่งไม่ทำหมัน ในกลุ่มอายุ 25-29 ปีทำหมันร้อยละ 25.0 แล้วกลับค่อย ๆ ลดลงเหลือร้อยละ 18.8, 18.2, 13.6 และ 7.2 ในกลุ่มอายุ 30-34 ปี, 35-39 ปี, 40-44 ปี และ 45-49 ปี ตามลำดับ

สรุป พบว่าส่วนใหญ่เมื่อคุมด้วยเซตที่อยู่อาศัยและจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการทำหมันจะไม่เปลี่ยนแปลง ยกเว้นในสตรีที่มีบุตร 5 คนขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2527 และสตรีตัวอย่างที่มีบุตร 5 คนขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในชนบท ในปี พ.ศ. 2521

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 ร้อยละของการทำหมันของสตรี จำแนกตามอายุ เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่

	15-19 ปี	20-24 ปี	25-29 ปี	30-34 ปี	35-39 ปี	40-44 ปี	45-49 ปี	รวม	χ^2	Sig	V
CPS1	0.0 (132)	4.6 (456)	15.5 (554)	22.4 (504)	26.1 (449)	18.3 (415)	17.2 (302)	16.5 (2,812)	116.78	0.0	0.20
CPS3	1.4 (278)	9.1 (1,193)	19.4 (1,655)	33.5 (1,544)	40.3 (1,091)	35.9 (843)	28.0 (557)	25.8 (7,161)	508.90	0.0	0.27
กรุงเทพ											
0-2 คน											
CPS1	0.0 (9)	3.8 (53)	6.1 (66)	20.0 (40)	5.3 (19)	28.6 (7)	20.0 (5)	9.0 (199)	13.54	0.0	0.26
CPS3	0.0 (21)	7.9 (152)	12.0 (209)	25.8 (186)	30.1 (83)	38.6 (44)	28.6 (21)	18.6 (716)	49.14	0.0	0.26
3-4 คน											
CPS1	- (0)	0.0 (7)	34.6 (26)	67.6 (37)	61.7 (47)	50.0 (24)	40.0 (20)	51.6 (161)	17.26	0.0	0.33
CPS3	- (0)	38.5 (13)	60.3 (63)	62.6 (115)	60.2 (103)	72.9 (59)	70.6 (51)	63.4 (404)	7.65	0.18	0.14
5 คนขึ้นไป											
CPS1	- (0)	- (0)	16.7 (6)	70.0 (10)	61.1 (18)	55.6 (27)	70.4 (27)	60.2 (88)	6.56	0.16	0.27
CPS3	- (0)	- (0)	0.0 (2)	61.5 (13)	57.1 (28)	60.0 (30)	50.0 (30)	55.3 (103)	3.33	0.50	0.18
เมืองอื่น ๆ											
0-2 คน											
CPS1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	0.0 (12)	4.6 (65)	12.8 (94)	22.0 (59)	53.6 (28)	6.3 (16)	14.3 (7)	16.0 (281)	41.41	0.0	0.38
3-4 คน											
CPS1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	0.0 (1)	40.0 (5)	43.3 (30)	52.3 (44)	66.7 (39)	63.3 (30)	58.3 (12)	55.9 (161)	6.47	0.37	0.20
5 คนขึ้นไป											
CPS1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	- (0)	- (0)	- (0)	22.2 (9)	50.0 (16)	78.6 (14)	30.0 (20)	45.8 (59)	10.20	0.20	0.42

ตารางที่ 18 (ต่อ) ร้อยละของการทำหมันของสตรี จำแนกตามอายุ เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่

	15-19 ปี	20-24 ปี	25-29 ปี	30-34 ปี	35-39 ปี	40-44 ปี	45-49 ปี	รวม	χ^2	Sig	V
ชั้นบท											
0-2 คน											
CPS1	0.0	3.2	10.6	13.6	10.9	18.2	22.7	8.4	32.96	0.0	0.20
	(66)	(278)	(235)	(118)	(55)	(44)	(22)	(518)			
CPS3	1.9	9.4	16.1	23.5	31.7	25.0	9.4	16.4	112.23	0.0	0.21
	(155)	(693)	(785)	(486)	(227)	(96)	(53)	(2,495)			
3-4 คน											
CPS1	0.0	22.5	25.0	21.2	30.4	11.0	15.0	22.2	13.61	0.03	0.15
	(1)	(40)	(164)	(184)	(125)	(90)	(40)	(644)			
CPS3	0.0	22.8	29.6	44.2	42.3	36.7	30.6	37.2	32.85	0.0	0.14
	(1)	(92)	(345)	(450)	(336)	(240)	(124)	(1,588)			
5 คนขึ้นไป											
CPS1	-	0.0	25.0	18.8	18.2	13.6	7.2	14.1	13.30	0.02	0.14
	(0)	(1)	(20)	(96)	(176)	(213)	(180)	(686)			
CPS3	-	0.0	12.0	27.9	35.1	27.6	18.5	26.6	18.55	0.0	0.15
	(0)	(1)	(25)	(122)	(208)	(293)	(22)	(871)			

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บใช้พื้นฐานในการคำนวณร้อยละบรรทัดบน (เหมือนกันทุกตาราง) รูปแบบของตารางเป็นการสรุปเพื่อให้ข้อมูลอยู่ในบริเวณเดียวกันมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ระดับการศึกษากับการทำหมัน

จากตารางที่ 19 ผลจาก CPS1 พบว่าสตรีที่มีการศึกษาต่ำสุดและสูงสุดทำหมันในอัตราสูงที่สุดคือร้อยละ 20 แต่ก็ไม่มากกว่าสตรีที่มีการศึกษา 1-3 ปี และสตรีที่มีการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งทำหมันในอัตราร้อยละ 15 ผลจากการศึกษาครั้งนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ค่าของ χ^2 -test ไม่นับนัยสำคัญ $V = 0.04$ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการศึกษามีผลกับการทำหมันน้อยมาก

ใน CPS3 การศึกษามีผลในทางบวกกับการทำหมันซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่อย่างไรก็ตามการศึกษามีผลกับการทำหมันในระดับที่ต่ำมาก คือ $V = 0.04$

เมื่อนำตัวแปรควบคุมดังกล่าวแล้ว พบว่าระดับการศึกษามีผลต่อการทำหมันในลักษณะดังนี้

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรหมันชีวิตอยู่ 0-2 คน

ตัวอย่างจาก CPS1 มีน้อยเกินไป ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการแปลความหมายได้

ในปี พ.ศ. 2527 (CPS3) สตรีที่ไม่เคยศึกษาและศึกษา 1-3 ปี ทำหมันร้อยละ 11.1 และ 10.5 จากนั้นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 18.8 และ 19.3 ในสตรีที่มีระดับการศึกษา 4 ปี และ 5 ปีขึ้นไป และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าระดับการศึกษากับการทำหมันมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.66 ($\chi^2 = 1.60$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลย คือ 0.05 ซึ่งใกล้เคียงกับความสัมพันธ์เดิมมาก

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรหมันชีวิตอยู่ 3-4 คน

ในปี พ.ศ. 2521 (CPS1) ไม่มีสตรีที่ไม่เคยศึกษา สตรีที่มีการศึกษา 1-3 ปี และ 4 ปี ทำหมันร้อยละ 35.7 และ 57.8 แล้วลดลงเหลือร้อยละ 43.6 ในระดับการศึกษา 5 ปีขึ้นไป ตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.16 ($\chi^2 = 3.71$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.17 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.13

จาก CPS3 สตรีที่ไม่เคยศึกษาและศึกษา 1-3 ปี ทำหมันร้อยละ 63.0 และ 52.0 จากนั้นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 58.7 และ 74.0 ในสตรีที่มีการศึกษา 4 ปี และ 5 ปีขึ้นไป ตามลำดับ เมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.02 ($\chi^2 = 9.74$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.16 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิม อยู่ 0.12

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มบุตรที่มชีวิตอยู่ 5 คนขึ้นไป

ในปี พ.ศ. 2521 (CPS1) ไม่มีสตรีที่ไม่เคยศึกษา อัตราส่วนของการทำหมันเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากร้อยละ 30.0 เป็น 68.3 และ 81.8 ในสตรีที่มีการศึกษา 1-3 ปี, 4 ปี และ 5 ปีขึ้นไปตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.02 ($X^2 = 10.18$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาของตัว V อยู่ในระดับปานกลางคือ 0.40 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.36

ในปี พ.ศ. 2527 (CPS3) สตรีที่ไม่เคยศึกษาและศึกษา 1-3 ปี ทำหมันร้อยละ 66.7 จากนั้นอัตราส่วนลดลงเป็นร้อยละ 52.3 และ 50.0 ในสตรีที่มีการศึกษา 4 ปี และ 5 ปีขึ้นไปตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.61 ($X^2 = 1.83$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาของตัว V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.13 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.09

เมืองอื่น ๆ (เฉพาะใน CPS3 ปี พ.ศ. 2527 เท่านั้น)

สตรีที่มบุตรที่มชีวิตอยู่ 0-2 คน

สตรีที่ไม่เคยศึกษาทำหมันร้อยละ 9.1 แล้วเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20.0 ในสตรีที่ศึกษา 1-3 ปี จากนั้นลดลงเป็นร้อยละ 18.9 และ 13.8 ในสตรีที่มีการศึกษา 4 ปี และ 5 ปีขึ้นไปตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์พบว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.63 ($X^2 = 1.75$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาของตัว V อยู่ในระดับแทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลยคือ 0.08 แต่มากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.04

สตรีที่มบุตรที่มชีวิตอยู่ 3-4 คน

สตรีที่ไม่เคยศึกษาทำหมันร้อยละ 28.6 แล้วเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 54.5 และ 60.0 ในผู้ศึกษา 1-3 ปี และ 4 ปี จากนั้นลดลงเป็นร้อยละ 56.5 ในผู้ศึกษา มากกว่า 5 ปี ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.18 ($X^2 = 4.87$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาของตัว V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.17 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.13

สตรีที่มบุตรที่มชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

สตรีที่ไม่เคยศึกษา, ศึกษา 1-3 ปี, 4 ปี และ 5 ปีขึ้นไปทำหมันจากร้อยละ 26.7 เป็น 33.3, 55.2 และ 66.7 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่าง

ทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.18 ($\chi^2 = 4.85$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.29 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.25

ในชนบท สตรีที่มบุตรหมันชีวิตอยู่ 0-2 คน

ในปี พ.ศ. 2521 (CPS1) สตรีที่ไม่เคยศึกษามีเพียง 2 คน และไม่ทำหมันสตรีที่ศึกษา 1-3 ปี ทำหมันร้อยละ 5.5 แล้วเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 8.4 ในสตรีที่ศึกษา 4 ปี แล้วลดลงเหลือร้อยละ 4.3 ในสตรีที่ศึกษามากกว่า 5 ปีขึ้นไปตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.65 ($\chi^2 = 1.63$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลย คือ 0.05 ซึ่งใกล้เคียงกับความสัมพันธ์เดิม

ในปี พ.ศ. 2527 (CPS3) สตรีที่ไม่เคยศึกษาทำหมันร้อยละ 13.7 แล้วเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.3, 17.4 ในสตรีที่มีการศึกษา 1-3 ปี, 4 ปี จากนั้นลดลงเหลือร้อยละ 12.8 ในสตรีที่มีการศึกษา 5 ปีขึ้นไปตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10 ($\chi^2 = 6.24$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลย คือ 0.05 ซึ่งใกล้เคียงกับความสัมพันธ์เดิม

ในชนบท สตรีที่มบุตรหมันชีวิตอยู่ 3-4 คน

ในปี พ.ศ. 2521 (CPS1) สตรีที่ไม่เคยศึกษาทำหมันร้อยละ 50.0 แล้วลดลงเหลือร้อยละ 20.3 ในสตรีที่มีการศึกษา 1-3 ปี แล้วเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 21.0 และ 56.3 ในสตรีที่มีการศึกษา 4 ปี และ 5 ปีขึ้นไปตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าระดับการศึกษากับการทำหมันมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 22.17$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.20 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.16

ในปี พ.ศ. 2527 (CPS3) สตรีที่ไม่เคยศึกษาทำหมันร้อยละ 27.6 แล้วลดลงเหลือร้อยละ 23.8 ในสตรีที่มีการศึกษา 1-3 ปี จากนั้นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 38.3 และ 49.2 ในสตรีที่มีการศึกษา 4 ปี และ 5 ปีขึ้นไปตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 22.02$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.12 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.08

ในชั้นบท สตรีที่มีบุตรที่มีชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

ในปี พ.ศ. 2521 (CPS1) สตรีที่ไม่เคยศึกษาทำหมันร้อยละ 22.2 แล้วลดลงเหลือร้อยละ 16.0, 13.7 ในสตรีที่มีการศึกษา 1-3 ปี, 4 ปี จากนั้นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 28.6 ในสตรีที่มีการศึกษามากกว่า 5 ปีตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.57 ($X^2 = 2.00$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบจะไม่มี ความสัมพันธ์เลย คือ 0.06 ซึ่งใกล้เคียงกับความสัมพันธ์เดิม

ในปี พ.ศ. 2527 (CPS3) สตรีที่ไม่เคยศึกษาทำหมันร้อยละ 14.0 จากนั้นค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 22.6, 29.6 และ 44.0 ในสตรีที่มีการศึกษา 1-3 ปี, 4 ปี และ 5 ปีขึ้นไปตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าระดับ การศึกษามีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0 ($X^2 = 19.21$) และความ สัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.15 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.11

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 ร้อยละของการทำหมั้นของสตรี จำแนกตามระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย และ
จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่

	ไม่เคยศึกษา	1-3 ปี	4 ปี	5 ปีขึ้นไป	รวม	χ^2	Sig	V
CPS1	20.0	15.6	15.8	20.1	16.2	3.58	0.31	0.04
	(15)	(302)	(1,921)	(268)	(2,506)			
CPS3	22.1	23.8	27.0	23.9	25.8	11.17	0.01	0.04
	(566)	(390)	(4,789)	(1,413)	(7,158)			
กรุงเทพ								
0-2 คน								
CPS1	-	0.0	13.3	6.7	9.6	3.13	0.21	0.13
	(0)	(8)	(90)	(89)	(187)			
CPS3	11.1	10.5	18.8	19.3	18.6	1.60	0.66	0.05
	(18)	(19)	(320)	(358)	(715)			
3-4 คน								
CPS1	-	35.7	57.8	43.6	51.5	3.71	0.16	0.17
	(0)	(14)	(83)	(39)	(136)			
CPS3	63.0	52.0	58.7	74.0	63.4	9.74	0.02	0.16
	(27)	(25)	(225)	(127)	(404)			
5 คนขึ้นไป								
CPS1	0.0	30.0	68.3	81.8	62.5	10.18	0.02	0.40
	(2)	(10)	(41)	(11)	(64)			
CPS3	66.7	66.7	52.3	50.0	56.4	1.83	0.61	0.13
	(21)	(9)	(65)	(6)	(101)			
เมืองอื่น ๆ								
0-2 คน								
CPS1	-	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	9.1	20.0	18.9	13.8	16.0	1.75	0.63	0.08
	(11)	(5)	(127)	(138)	(281)			
3-4 คน								
CPS1	-	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	28.6	54.5	60.0	56.5	55.9	4.87	0.18	0.17
	(14)	(11)	(90)	(46)	(161)			
5 คนขึ้นไป								
CPS1	-	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	26.7	33.3	55.2	66.7	45.8	4.85	0.18	0.29
	(15)	(9)	(29)	(6)	(59)			

ตารางที่ 19 (ต่อ) ร้อยละของการทำหมั้นของสตรี จำแนกตามระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย และ จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่

	ไม่เคยศึกษา 1-3 ปี	4 ปี	5 ปีขึ้นไป	รวม	χ^2	Sig	V	
ชั้นบท								
0-2 คน								
CPS1	0.0	5.5	8.4	4.3	7.9	1.63	0.65	0.05
	(1)	(55)	(665)	(47)	(768)			
CPS3	13.7	14.3	17.4	12.8	16.4	6.24	0.10	0.05
	(146)	(84)	(1,881)	(384)	(2,495)			
3-4 คน								
CPS1	50.0	20.3	21.0	56.3	23.0	22.17	0.00	0.20
	(2)	(74)	(471)	(32)	(579)			
CPS3	27.6	23.8	38.3	49.2	37.2	22.02	0.00	0.12
	(152)	(105)	(1,211)	(120)	(1,588)			
5 คนขึ้นไป								
CPS1	22.2	16.0	13.7	28.6	14.6	2.00	0.57	0.06
	(9)	(131)	(423)	(7)	(570)			
CPS3	14.0	22.6	29.6	44.0	26.6	19.21	0.00	0.15
	(143)	(106)	(597)	(25)	(871)			

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. อายุเมื่อแรกสมรส

จากตารางที่ 20 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำหมั้นในปี พ.ศ. 2521 (CPS1) พบว่าสตรีที่สมรสเมื่ออายุ 25-29 ปี ทำหมั้นมากที่สุดร้อยละ 22.1 รองลงมาคือสตรีที่สมรสเมื่ออายุมากกว่า 29 ปี, 20-24 ปี และต่ำกว่า 20 ปี ทำหมั้นร้อยละ 18.9, 16.4 และ 15.6 ตามลำดับ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ที่ว่า อายุเมื่อแรกสมรสมีความสัมพันธ์ในทางลบกับการทำหมั้น และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าอายุเมื่อแรกสมรสไม่มีผลต่อการทำหมั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.06$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V (Cramer's V) อยู่ในระดับแทบจะไม่มีความสัมพันธ์กันเลย คือ 0.05

และจากข้อมูลในปี พ.ศ. 2527 (CPS3) พบว่าอายุเมื่อแรกสมรสของสตรีแทบจะไม่มีผลต่อการทำหมั้นเลย ดังจะเห็นได้จากสตรีในกลุ่มที่สมรสเมื่ออายุต่ำกว่า 20 ปี, 20-24 ปี และ 25-29 ปี ทำหมั้นในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอายุเมื่อแรกสมรสมีผลต่อการทำหมั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 7.61$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบจะไม่มีความสัมพันธ์กันเลย คือ 0.03 ซึ่งต่ำกว่าความสัมพันธ์เดิมในปี พ.ศ. 2521 อยู่ 0.02

เมื่อพิจารณาโดยใช้ตัวแปรควบคุม คือ เขตที่อยู่อาศัยและจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่แล้ว พบว่า อายุเมื่อแรกสมรสมีผลต่อการทำหมั้นดังนี้

ในกรุงเทพฯ สตรีตัวอย่างที่มีบุตรที่มีชีวิตอยู่ 0-2 คน

ผลจาก CPS1 สตรีที่มีอายุเมื่อแรกสมรสมากกว่า 30 ปี ทำหมั้นมากที่สุดร้อยละ 20.0 รองลงมาคือสตรีที่มีอายุเมื่อแรกสมรสต่ำกว่า 20 ปี, 20-24 ปี และ 25-29 ปี ทำหมั้นร้อยละ 11.3, 9.3 และ 2.3 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดย χ^2 -test แล้ว พบว่าอายุเมื่อแรกสมรสไม่มีผลต่อการทำหมั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.24$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.15 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.10

ผลจาก CPS3 สตรีที่สมรสเมื่ออายุมากกว่า 29 ปี ทำหมั้นมากที่สุดร้อยละ 24.4 รองลงมาคือ ร้อยละ 19.0 เท่ากันคืออายุเมื่อแรกสมรส 20-24 ปี และ 25-29 ปี น้อยที่สุดร้อยละ 16.8 คืออายุเมื่อแรกสมรสต่ำกว่า 20 ปี ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธี χ^2 -test แล้ว พบว่าอายุเมื่อแรกสมรสไม่มีผลต่อการทำหมั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.69$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลยคือ 0.05 แต่มากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.02

ในกรุงเทพฯ สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 3-4 คน

ในปี พ.ศ. 2521 (CPS1) สตรีที่สมรสเมื่ออายุ 25-29 ปี ทำหมันมากที่สุดร้อยละ 62.5 รองลงมาคืออายุเมื่อแรกสมรสต่ำกว่า 20 ปี, 20-24 ปี และมากกว่า 29 ปี ร้อยละ 58.5, 43.5 และ 28.6 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอายุเมื่อแรกสมรสไม่มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญ ($P = 0.12$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.19 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.14

ในปี พ.ศ. 2527 (CPS3) สตรีที่สมรสเมื่ออายุมากกว่า 29 ปี ทำหมันมากที่สุดร้อยละ 83.3 รองลงมาคืออายุเมื่อแรกสมรส 25-29 ปี, ต่ำกว่า 20 ปี และ 20-24 ปี ทำหมันร้อยละ 65.6, 63.0 และ 62.2 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอายุเมื่อแรกสมรสไม่มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.74$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำจะไม่มีความสัมพันธ์กันเลยคือ 0.06 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.03

ในกรุงเทพฯ สตรีหมบทรมชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

ผลจาก CPS1 พบว่าการทำหมันเพิ่มขึ้นตามอายุเมื่อแรกสมรสเช่นเดียวกับที่ปรากฏในตอนแรก ความสัมพันธ์ด้วย V เพิ่มขึ้นเป็น 0.19

ผลจาก CPS3 พบว่าสตรีหมบอายุเมื่อแรกสมรส 20-24 ปี ทำหมันมากที่สุดร้อยละ 62.9 รองลงมาคืออายุเมื่อแรกสมรสต่ำกว่า 20 ปี และ 25-29 ปี ทำหมันร้อยละ 52.5 และ 50.0 อายุเมื่อแรกสมรสมากกว่า 29 ปี ไม่ทำหมันซึ่งสตรีตัวอย่างมีเพียง 1 คน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธี χ^2 -test พบว่าอายุเมื่อแรกสมรสไม่มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญ ($P = 0.51$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.15 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.12

เมืองอื่น ๆ สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 0-2 คน

อัตราส่วนร้อยละของการทำหมันเพิ่มมากขึ้นตามอายุเมื่อแรกสมรสที่เพิ่มขึ้น แล้วลดลงในกลุ่มที่สมรสเมื่ออายุมาก และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธี χ^2 -test พบว่าอายุเมื่อแรกสมรสมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.44 ($\chi^2 = 2.68$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.10 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.05

เมืองอน ๆ สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 3-4 คน

อายุเมื่อแรกสมรสของสตรีมีผลต่อการทำหมันคล้ายคลึงกับที่พบมาแล้ว

เมืองอน ๆ สตรีหมบทรมชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

อายุเมื่อแรกสมรสมีผลในทางบวกกับการทำหมัน และดูจะมีผลหรืออิทธิพลมากขึ้นดังจะเห็นได้จากค่าของ V เพิ่มจาก 0.03 เป็น 0.28

ในชนบท สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 0-2 คน

ผลจาก CPS1 พบว่า อัตราส่วนของการทำหมันเพิ่มขึ้นตามอายุเมื่อแรกสมรสของสตรีในลักษณะเส้นตรงโดยเพิ่มจากร้อยละ 7.6 ในสตรีที่สมรสเมื่ออายุต่ำกว่า 20 ปี และสูงสุดในการสมรสเมื่ออายุมากกว่า 29 ปี χ^2 -test มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.06 $V = 0.10$ ซึ่งแสดงว่าอายุเมื่อแรกสมรสมีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อการทำหมันในระดับต่ำมาก

ผลจาก CPS3 ปรากฏว่าอายุเมื่อแรกสมรสของสตรีแทบจะไม่ผลต่อการทำหมันเลย ดังจะเห็นได้จากร้อยละของการทำหมันของแต่ละกลุ่มอายุเมื่อแรกสมรสแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย V มีค่าเพียง 0.02 เท่านั้น

สำหรับในชนบท สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 3-4 คน และมากกว่า 5 คน อายุเมื่อแรกสมรสมีผลต่อการทำหมันอย่างไม่ค่อยมีระบบ (ไม่เป็นบวกหรือลบ) และมีผลในระดับที่ต่ำ เช่น $V = 0.02$ ใน CPS3 สำหรับสตรีหมบทรมชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 ร้อยละของการทำหมันของสตรี จำแนกตามอายุเมื่อแรกสมรส เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่

	ต่ำกว่า 20 ปี	20-24 ปี	25-29 ปี	มากกว่า 29 ปี	รวม	χ^2	Sig	V
CPS1	15.6	16.4	22.1	18.9	16.6	7.37	0.06	0.05
	(1,477)	(1,006)	(271)	(53)	(2,807)			
CPS3	25.6	26.8	26.3	17.4	25.9	7.61	0.05	0.03
	(3,821)	(2,411)	(731)	(167)	(7,130)			
กรุงเทพ								
0-2 คน								
CPS1	11.3	9.3	2.3	20.0	9.0	4.25	0.24	0.15
	(71)	(75)	(43)	(10)	(199)			
CPS3	16.8	19.0	19.0	24.4	18.6	1.48	0.69	0.05
	(244)	(273)	(158)	(41)	(716)			
3-4 คน								
CPS1	58.5	43.5	62.5	28.6	51.6	5.84	0.12	0.19
	(53)	(69)	(32)	(7)	(141)			
CPS3	63.0	62.2	65.6	83.3	63.4	1.27	0.74	0.06
	(165)	(172)	(61)	(6)	(404)			
5 คนขึ้นไป								
CPS1	50.0	63.6	80.0	-	60.2	3.33	0.19	0.19
	(34)	(44)	(10)	(0)	(88)			
CPS3	52.5	62.9	50.0	0.0	55.3	2.32	0.51	0.15
	(59)	(35)	(8)	(1)	(103)			
เมืองอื่น ๆ								
0-2 คน								
CPS1	-	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	13.6	15.0	23.9	16.7	16.0	2.68	0.44	0.10
	(110)	(113)	(46)	(12)	(281)			
3-4 คน								
CPS1	-	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	51.9	57.9	64.0	0.0	55.6	2.50	0.47	0.13
	(77)	(57)	(25)	(1)	(160)			
5 คนขึ้นไป								
CPS1	-	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	38.6	61.5	100.0	-	45.8	4.57	0.10	0.28
	(44)	(13)	(2)	(0)	(59)			

ตารางที่ 20 (ต่อ) ร้อยละของการทำหมันของสตรี จำแนกตามอายุเมื่อแรกสมรส เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่

	ต่ำกว่า 20 ปี	20-24 ปี	25-29 ปี	มากกว่า 29 ปี	รวม	χ^2	Sig	V
ชนบท								
0-2 คน								
CPS1	7.6 (447)	8.2 (294)	11.5 (61)	26.7 (15)	8.4 (817)	7.60	0.06	0.10
CPS3	16.1 (1,363)	16.5 (855)	18.6 (215)	15.7 (51)	16.4 (2,484)	0.89	0.83	0.02
3-4 คน								
CPS1	20.7 (358)	22.9 (218)	29.5 (61)	14.3 (7)	22.2 (644)	2.69	0.44	0.06
CPS3	35.5 (969)	42.0 (483)	34.9 (106)	12.5 (16)	37.2 (1,574)	10.43	0.02	0.08
5 คนขึ้นไป								
CPS1	15.5 (425)	11.0 (218)	15.0 (40)	50.0 (2)	14.2 (685)	4.57	0.21	0.08
CPS3	26.9 (602)	26.7 (232)	22.6 (31)	33.3 (3)	26.7 (868)	0.35	0.95	0.02

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. อาชีพของสตรีกับการทำหมัน

จากตารางที่ 21 ผลจาก CPS1 พบว่าสตรีที่มีอาชีพค้าขายทำหมันมากที่สุดคือ ร้อยละ 27.8 รองลงมาคือ อาชีพช่าง แม่บ้าน รับจ้าง และวิชาชีพทำหมันร้อยละ 21.5, 20.7, 19.5 และ 13.0 ตามลำดับ ส่วนอาชีพเกษตรกรรมนี้ทำหมันเพียงร้อยละ 12.5 ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่าผู้ที่มีอาชีพเป็นเกษตรกรจะทำหมันมากกว่าผู้ไม่ใช่เกษตรกร และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดย χ^2 -test พบว่า อาชีพมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 60.54$) และ V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.15

ผลจาก CPS3 พบว่าสตรีที่มีอาชีพค้าขายทำหมันมากที่สุดคือร้อยละ 35.2 รองลงมาคือ วิชาชีพ และรับจ้าง ทำหมันร้อยละ 32.3 และ 25.9 เกษตรกรมีการทำหมันร้อยละ 23.7 ส่วนแม่บ้านและช่างทำหมันร้อยละ 23.6 และ 21.1 ตามลำดับ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นไปตามสมมุติฐานบางส่วน เมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธี χ^2 -test พบว่าอาชีพมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 (Chi-square = 71.54) และ V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.10 ซึ่งต่ำกว่าความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการทำหมันเมื่อปี พ.ศ. 2521 อยู่ 0.05

เมื่อนำตัวแปรคุมเข้ามาร่วมในการพิจารณาพบว่าอาชีพมีผลต่อการทำหมันดังนี้

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรทั้งหมดอยู่ 0-2 คน

สำหรับ CPS1 จำนวนตัวอย่างเล็กน้อยเกินไป

ใน CPS3 สตรีที่มีวิชาชีพทำหมันมากที่สุด คือร้อยละ 33.8 รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกรรมทำหมันร้อยละ 33.3 อาชีพรองลงมาคือรับจ้าง ค้าขาย แม่บ้านและช่างทำหมันร้อยละ 23.0, 18.7, 14.9 และ 12.8 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธี χ^2 -test พบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 17.03$) และ V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.15 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.05

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรทั้งหมดอยู่ 3-4 คน

ในปี พ.ศ. 2521 สตรีที่มีอาชีพเกษตรกรรมไม่ทำหมันซึ่งมีสตรีตัวอย่างเพียง 1 คน สตรีที่ทำหมันมากที่สุดคืออาชีพวิชาชีพ ทำหมันร้อยละ 87.5 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง ช่าง ค้าขาย และแม่บ้าน ทำหมันร้อยละ 76.9, 57.1, 46.4 และ 45.2 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.06$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.25 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.10

ในปี พ.ศ. 2527 สตรีที่ทำหมันมากที่สุดมีอาชีพวิชาชีพ ทำหมันร้อยละ 89.5 รองลงมาคืออาชีพช่าง ทำหมันร้อยละ 71.4 อาชีพเกษตรกร ทำหมันร้อยละ 66.7 และอาชีพค้าขาย แม่บ้าน และรับจ้าง ทำหมันร้อยละ 64.3, 60.4 และ 52.3 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 ($\chi^2 = 9.35$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหา วัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.15 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.05

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรที่มิใช่บุตรของตัวเองมากกว่า 5 คน

ในปี พ.ศ. 2521 (CPS1) ไม่มีสตรีที่มีอาชีพเกษตรกร และวิชาชีพ อาชีพแม่บ้านมีการทำหมันมากที่สุด ร้อยละ 71.4 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย ช่าง และรับจ้าง ทำหมันร้อยละ 62.8, 60.0 และ 25.0 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 7.80$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับปานกลาง คือ 0.30 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.15

ในปี พ.ศ. 2527 (CPS3) สตรีที่ทำหมันมากที่สุดร้อยละ 60.6 คือสตรีอาชีพแม่บ้าน รองลงมาคือสตรีที่มีอาชีพค้าขาย รับจ้าง และเกษตรกรทำหมันร้อยละ 59.0, 57.9 และ 42.9 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.20 ($\chi^2 = 6.03$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.24 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.14

เมืองอื่น ๆ

สตรีที่มีบุตรที่มิใช่บุตรของตัวเอง 0-2 คน

สตรีที่มีอาชีพวิชาชีพทำหมันมากที่สุด คือร้อยละ 24.4 รองลงมาคืออาชีพ รับจ้าง ช่าง แม่บ้าน และค้าขาย ทำหมันร้อยละ 22.7, 21.1, 14.0 และ 12.6 ตามลำดับ ส่วนสตรีที่มีอาชีพเกษตรกรไม่มีผู้ใดทำหมันเลย และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.39$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.14 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.04

สตรีหมอบตรหมชีวิตอยู่ 3-4 คน

สตรีที่ทำหมันมากที่สุดคือสตรีที่อาชีพวิชาชีพ ทำหมันร้อยละ 69.2 รองลงมาคือสตรีที่อาชีพ ค้าขาย รับจ้าง ทำหมันร้อยละ 64.6, 53.3 อาชีพเกษตรกรกรรรม ทำหมันร้อยละ 50.0 รองลงมาคืออาชีพ แม่บ้าน และช่าง ทำหมันร้อยละ 45.8 และ 40.0 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญ ($P = 0.31$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.19 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.09

สตรีหมอบตรหมชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

สตรีที่อาชีพ ค้าขายทำหมันร้อยละ 58.6 อาชีพเกษตรกรกรรรมทำหมันร้อยละ 50.0 และอาชีพแม่บ้านทำหมันร้อยละ 25.0 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 9.51$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับปานกลางคือ 0.40 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.30

ในชนบท สตรีหมอบตรหมชีวิตอยู่ 0-2 คน

ในปี พ.ศ. 2521 (CPS1) สตรีที่อาชีพค้าขายทำหมันมากที่สุด คือร้อยละ 17.1 รองลงมาคืออาชีพ ช่าง แม่บ้าน มีการทำหมันร้อยละ 13.2, 8.6 อาชีพเกษตรกรกรรรม ทำหมันร้อยละ 8.0 รองลงมาคืออาชีพ วิชาชีพ และรับจ้าง ทำหมันร้อยละ 5.9 และ 2.2 ตามลำดับ เมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.03 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.12 ซึ่งต่ำกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.03

ในปี พ.ศ. 2527 (CPS3) อาชีพวิชาชีพทำหมันมากที่สุด คือร้อยละ 22.2 รองลงมาคืออาชีพ ค้าขายร้อยละ 19.9 อาชีพเกษตรกรกรรรมทำหมันร้อยละ 17.5 รองลงมาคืออาชีพ ช่าง รับจ้าง และแม่บ้าน ทำหมันร้อยละ 14.5, 13.4 และ 11.9 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.04 ($\chi^2 = 11.78$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับแทบจะไม่มีความสัมพันธ์กันเลย คือ 0.07 ซึ่งต่ำกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.03

ในชั้นบท สตรีหมบทรหมชวตอยู่ 3-4 คน

ในปี พ.ศ. 2521 (CPS1) สตรีหม้ออาชีพรับจ้างทำหมันมากที่สุดคือร้อยละ 34.6 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย แม่บ้าน วิชาชีพ ทำหมันร้อยละ 31.3, 25.0, 22.2 อาชีพเกษตรกรรมทำหมันร้อยละ 19.8 และอาชีพช่าง ทำหมันร้อยละ 6.7 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.12 ($\chi^2 = 8.83$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัตด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.12 ซึ่งต่ำกว่าความสัมพันธ์เดิมเล็กน้อยคือ 0.03

ในปี พ.ศ. 2527 (CPS3) สตรีหม้ออาชีพวิชาชีพอ่าหมันมากที่สุด คือร้อยละ 50.0 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย รับจ้าง ทำหมันร้อยละ 45.6, 37.6 อาชีพเกษตรกรรม ทำหมันร้อยละ 36.0 รองลงมาคืออาชีพ แม่บ้าน และช่าง ทำหมันร้อยละ 35.1 และ 33.3 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.20 ($\chi^2 = 7.24$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัตด้วย V อยู่ในระดับแทบจะไม่มีความสัมพันธ์กันเลย คือ 0.07 ซึ่งต่ำกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.03

ในชั้นบท สตรีหมบทรหมชวตอยู่มากกว่า 5 คน

ในปี พ.ศ. 2521 (CPS1) สตรีหม้ออาชีพช่างทำหมันมากที่สุด คือ ร้อยละ 30.0 รองลงมาคือสตรีหม้ออาชีพค้าขาย รับจ้าง ทำหมันร้อยละ 22.8, 21.2 อาชีพเกษตรกรรมทำหมันร้อยละ 12.8 รองลงมาคือ อาชีพวิชาชีพ และแม่บ้าน ทำหมันร้อยละ 12.2 และ 6.9 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.08 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัตด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.12 ซึ่งต่ำกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.03

ในปี พ.ศ. 2527 (CPS3) สตรีหม้ออาชีพค้าขายทำหมันมากที่สุด คือ ร้อยละ 45.7 รองลงมาคือสตรีหม้ออาชีพ ช่าง ทำหมันร้อยละ 31.6 อาชีพเกษตรกรรม ทำหมันร้อยละ 25.2 รองลงมาคืออาชีพ รับจ้าง และแม่บ้าน ทำหมันร้อยละ 23.7 และ 20.5 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัตด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.14 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.04

ตารางที่ 21 ร้อยละของการทำหมันของสตรี จำแนกตามอาชีพ เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่

	เกษตร	วิชาชีพ	ค้าขาย	ช่าง	รับจ้าง	แม่บ้าน	รวม	χ^2	sig	V
CPS1	12.5	13.0	27.8	21.5	19.5	20.7	16.5	60.54	0.00	0.15
	(1,222)	(548)	(360)	(130)	(195)	(352)	(2,807)			
CPS3	23.7	32.3	35.2	21.1	25.9	23.6	25.8	71.54	0.00	0.10
	(3,279)	(248)	(1,109)	(379)	(729)	(1,409)	(7,153)			
<u>กรุงเทพฯ</u>										
0-2 คน										
CPS1	-	8.3	2.8	16.7	14.3	8.1	9.0	4.47	0.35	0.15
	(0)	(12)	(36)	(24)	(28)	(99)	(199)			
CPS3	33.3	33.8	18.7	12.8	23.0	14.9	18.6	17.03	0.00	0.15
	(9)	(68)	(214)	(94)	(74)	(255)	(714)			
3-4 คน										
CPS1	0.0	87.5	46.4	57.1	76.9	45.2	51.6	10.42	0.06	0.25
	(1)	(8)	(56)	(21)	(13)	(62)	(161)			
CPS3	66.7	89.5	64.3	71.4	52.3	60.4	63.4	9.35	0.10	0.15
	(12)	(19)	(157)	(28)	(44)	(144)	(404)			
5 คนขึ้นไป										
CPS1	-	-	62.8	60.0	25.0	71.4	60.2	7.80	0.05	0.30
	(0)	(0)	(43)	(5)	(12)	(28)	(88)			
CPS3	42.9	-	59.0	0.0	57.9	60.6	55.9	6.03	0.20	0.24
	(7)	(0)	(39)	(4)	(19)	(33)	(102)			
<u>เมืองอื่น ๆ</u>										
0-2 คน										
CPS1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	0.0	24.4	12.6	21.1	22.7	14.0	16.0	5.24	0.39	0.14
	(5)	(41)	(87)	(19)	(22)	(107)	(281)			
3-4 คน										
CPS1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	50.0	69.2	64.6	40.0	53.3	45.8	55.9	6.01	0.31	0.19
	(4)	(13)	(65)	(5)	(15)	(59)	(161)			
5 คนขึ้นไป										
CPS1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	50.0	100.0	58.6	-	0.0	25.0	45.8	9.51	0.05	0.40
	(6)	(2)	(29)	(0)	(2)	(20)	(59)			

ตารางที่ 19 (ต่อ) ร้อยละของการทำหมั้นของสตรี จำแนกตามอาชีพ เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนบุตรที่หมั้นชีวิตอยู่

	เกษตร	วิชาชีพ	พ่อค้า	ช่าง	รับจ้าง	แม่บ้าน	รวม	χ^2	sig	V
ชั้นบท										
0-2 คน										
CPS1	8.0	5.9	17.1	13.2	2.2	8.6	8.3	12.66	0.03	0.12
	(398)	(188)	(76)	(38)	(46)	(70)	(816)			
CPS3	17.5	22.2	19.9	14.5	13.4	11.9	16.4	11.78	0.04	0.07
	(1,529)	(54)	(191)	(110)	(209)	(402)	(2,495)			
3-4 คน										
CPS1	19.8	22.2	31.3	6.7	34.6	25.0	22.1	8.83	0.12	0.12
	(349)	(153)	(64)	(15)	(26)	(36)	(643)			
CPS3	36.0	50.0	45.6	33.3	37.6	35.1	37.1	7.24	0.20	0.07
	(950)	(12)	(169)	(54)	(194)	(208)	(1,587)			
5 คนขึ้นไป										
CPS1	12.8	12.2	22.8	30.0	21.2	6.9	14.1	9.98	0.08	0.12
	(391)	(147)	(57)	(10)	(52)	(29)	(686)			
CPS3	25.2	33.3	45.7	31.6	23.7	20.5	26.6	18.02	0.00	0.14
	(592)	(3)	(81)	(19)	(93)	(83)	(871)			

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. ความรู้เรื่องการทำหมันหญิงกับการทำหมัน

จากตารางที่ 22 ในปี พ.ศ. 2521 พบว่าสตรีที่มีความรู้เรื่องการทำหมันหญิง ทำหมันร้อยละ 23.5 ผู้ที่มีความรู้เรื่องการทำหมันหญิงโดยการถามนำทำหมันร้อยละ 5.1 และผู้ที่ไม่มีความรู้เรื่องการทำหมันหญิงทำหมันร้อยละ 4.5 ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นไปตาม สมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าสตรีที่มีความรู้เรื่องการทำหมันหญิงจะทำหมันมากกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้เรื่องการทำหมันหญิง และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื่อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.24

ในปี พ.ศ. 2527 พบว่าความรู้เกี่ยวกับการทำหมันหญิงมีผลต่อการทำหมัน ในลักษณะเดิม คือ ผู้ที่มีความรู้เรื่องการทำหมันหญิงทำหมันมากกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้เรื่องการทำหมันหญิง คือสตรีที่มีความรู้เรื่องการทำหมันหญิงทำหมันร้อยละ 32.5 ผู้ที่มีความรู้เรื่องการทำหมันหญิงโดยการถามนำทำหมันร้อยละ 10.6 และผู้ที่ไม่มีความรู้เรื่องการทำหมันหญิงทำหมันเพียงร้อยละ 3.6 และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติ โดยวิธี X^2 -test แล้ว พบว่า ความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื่อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.23 ซึ่งต่างจากความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องการทำหมันหญิงกับการทำหมันในปี พ.ศ. 2521 อยู่เพียง 0.01

เมื่อนำเอาเซตที่อยู่อาศัยและจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันเข้ามาร่วมในการ พิจารณา ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรที่มีชีวิตอยู่ 0-2 คน

จาก CPS1 สตรีที่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 16.5 สตรีที่มีความรู้โดยการถามนำทำหมันร้อยละ 2.0 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ซึ่งมีอยู่ 4 คนไม่ทำหมัน และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื่อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.25 ซึ่งต่างจากความสัมพันธ์เดิมน้อยมาก คือมากกว่าเพียง 0.01

จาก CPS3 สตรีที่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 25.0 สตรีที่มีความรู้ โดยการถามนำทำหมันร้อยละ 10.8 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ซึ่งมีอยู่ 1 คนไม่ทำหมันเลย เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื่อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.18 ซึ่งน้อยกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.05

ในกรุงเทพฯ สตรีที่บุตรที่มชีวิตอยู่ 3-4 คน

จาก CPS1 สตรีที่มความรู้ ทำหมันร้อยละ 66.4 สตรีที่รู้ โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 17.0 และสตรีที่ไม่มีความรู้ มีเพียง 1 คนไม่ทำหมัน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับปานกลางคือ 0.46 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.22

จาก CPS3 สตรีที่มความรู้ ทำหมันร้อยละ 69.7 สตรีที่รู้ โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 44.0 และสตรีที่ไม่มีความรู้ มีเพียง 1 คนไม่ทำหมัน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.24 ซึ่งต่างจากความสัมพันธ์เดิมน้อยมาก คือมากกว่าเพียง 0.01

ในกรุงเทพฯ สตรีที่บุตรที่มชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

จาก CPS1 สตรีที่มความรู้ ทำหมันร้อยละ 72.7 สตรีที่รู้ โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 25.0 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ซึ่งมีเพียง 2 คนไม่ทำหมัน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับปานกลางคือ 0.45 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.21

จาก CPS3 สตรีที่มความรู้ ทำหมันร้อยละ 65.8 สตรีที่รู้ โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 25.9 และไม่มีสตรีที่ไม่มีความรู้ เลย เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับปานกลางคือ 0.35 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.12

ในเมืองอื่น ๆ สตรีที่บุตรที่มชีวิตอยู่ 0-2 คน

สตรีที่มความรู้ ทำหมันร้อยละ 23.1 สตรีที่รู้ โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 4.7 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ซึ่งมีอยู่ 2 คนไม่ทำหมัน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.25 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมเพียง 0.02

ในเมืองอื่น ๆ สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 3-4 คน

สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ ทำหมันร้อยละ 62.2 สตรีที่รู้ โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 38.1 และไม่มีสตรีที่ไม่มีความรู้เลย เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.21 ซึ่งน้อยกว่าความสัมพันธ์เดิมเพียง 0.02

ในเมืองอื่น ๆ สตรีหมบทรมชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ ทำหมันร้อยละ 55.8 สตรีที่รู้ โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 20.0 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ไม่ทำหมันซึ่งมีอยู่เพียง 1 คน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับปานกลาง คือ 0.33 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.10

ในชนบท สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 0-2 คน

จาก CPS1 สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ ทำหมันร้อยละ 11.9 สตรีที่รู้ โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 2.9 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ไม่ทำหมัน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.16 ซึ่งน้อยกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.08

จาก CPS3 สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ ทำหมันร้อยละ 21.2 สตรีที่รู้ โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 5.0 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 4.2 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.03

ในชนบท สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 3-4 คน

จาก CPS1 สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ ทำหมันร้อยละ 27.7 สตรีที่รู้ โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 9.2 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 10.0 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.20 ซึ่งต่ำกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.04

จาก CPS3 สตรีที่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 43.3 สตรีที่รู้ โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 16.4 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 10.0 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.24 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมเล็กน้อยคือ 0.01

ในชั้นบท สตรีที่มีบุตรทั้งหมดมากกว่า 5 คน

จาก CPS1 สตรีที่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 20.9 สตรีที่รู้ โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 3.3 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 8.3 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.24 ซึ่งเท่ากับความสัมพันธ์เดิม

จาก CPS3 สตรีที่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 33.6 สตรีที่รู้ โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 8.4 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ไม่ทำหมัน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันหญิงมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.26 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.03

ตารางที่ 20 ร้อยละของการทำหมันของสตรี จำแนกตามความรู้เรื่องการทำหมันหญิง เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่

	มีความรู้	รู้โดยถนัด	ไม่มีความรู้	รวม	χ^2	sig	v
CPS1	23.5	5.1	4.5	16.5	162.55	0.0	0.24
	(1,756)	(946)	(110)	(2,812)			
CPS3	32.5	10.6	3.6	25.8	384.99	0.0	0.23
	(4,992)	(2,113)	(56)	(7,161)			
<u>กรุงเทพฯ</u>							
0-2 คน							
CPS1	16.5	2.0	0.0	9.0	12.79	0.0	0.25
	(97)	(98)	(4)	(199)			
CPS3	25.0	10.8	0.0	18.6	23.72	0.0	0.18
	(392)	(323)	(1)	(716)			
3-4 คน							
CPS1	66.4	17.0	0.0	51.6	33.44	0.0	0.46
	(113)	(47)	(1)	(161)			
CPS3	69.7	44.0	0.0	63.4	22.31	0.0	0.24
	(304)	(99)	(1)	(404)			
5 คนขึ้นไป							
CPS1	72.7	25.0	0.0	60.2	17.69	0.0	0.45
	(66)	(20)	(2)	(88)			
CPS3	65.8	25.9	-	55.3	11.25	0.0	0.35
	(76)	(27)	(0)	(103)			
<u>เมืองอื่น ๆ</u>							
0-2 คน							
CPS1	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	23.1	4.7	0.0	16.0	16.94	0.0	0.25
	(173)	(106)	(2)	(281)			
3-4 คน							
CPS1	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	62.2	38.1	-	55.9	6.36	0.01	0.21
	(119)	(72)	(0)	(161)			
5 คนขึ้นไป							
CPS1	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	55.8	20.0	0.0	45.8	6.61	0.04	0.33
	(43)	(15)	(1)	(59)			

ตารางที่ 20 (ต่อ) ร้อยละของการทำหมันของสตรี จำแนกตามความรู้เรื่องการทำหมันหญิง เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่

	มีความรู้	รู้โดยถนัด	ไม่มีความรู้	รวม	χ^2	sig	V
ชนบท							
0-2 คน							
CPS1	11.9	2.9	0.0	8.4	21.76	0.0	0.16
	(512)	(274)	(32)	(818)			
CPS3	21.2	5.0	4.2	16.4	100.26	0.0	0.20
	(1,753)	(718)	(24)	(2,495)			
3-4 คน							
CPS1	27.7	9.2	10.0	22.2	26.47	0.0	0.20
	(451)	(173)	(20)	(644)			
CPS3	43.3	16.4	10.0	37.2	88.20	0.0	0.24
	(1,225)	(353)	(10)	(1,588)			
5 คนขึ้นไป							
CPS1	20.9	3.0	8.3	14.1	39.51	0.0	0.24
	(411)	(239)	(36)	(686)			
CPS3	33.6	8.4	0.0	26.6	58.72	0.0	0.26
	(633)	(226)	(12)	(871)			

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. ความรู้เรื่องการทำหมันชายกับการทำหมัน

จากตารางที่ 23 ในปี พ.ศ. 2521 พบว่าสตรีที่มีความรู้ เรื่องการทำหมันชาย ทำหมันร้อยละ 18.3 สตรีที่มีความรู้เรื่องการทำหมันชาย โดยการถามนำทำหมันร้อยละ 16.9 และสตรีที่ไม่มีความรู้เรื่องการทำหมันชาย ทำหมันร้อยละ 10.3 ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทว่าผู้ที่มีความรู้เรื่องการทำหมันชายดีกว่าจะทำหมันมากกว่า และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันชายมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($X^2 = 12.69$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์กันเลยคือ 0.07

ในปี พ.ศ. 2527 ความรู้เกี่ยวกับการทำหมันชายมีผลกับการทำหมันในลักษณะเดิมคือ สตรีที่มีความรู้เรื่องการทำหมันชายจะทำหมันมากกว่าสตรีที่ไม่มีความรู้เรื่องการทำหมันชาย คือสตรีที่มีความรู้เรื่องการทำหมันชายทำหมันร้อยละ 28.1, สตรีที่มีความรู้เรื่องการทำหมันชายโดยการถามนำทำหมันร้อยละ 12.7 และสตรีที่ไม่มีความรู้เรื่องการทำหมันชายทำหมันร้อยละ 23.8 และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันชายมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($X^2 = 31.47$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ซึ่งเท่ากับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องการทำหมันชายกับการทำหมันในปี พ.ศ. 2521 คือ 0.07

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรทั้งหมดอยู่ 0-2 คน

จาก CPS1 ความรู้ของสตรีเรื่องการทำหมันชายมีผลต่อการทำหมันในทิศทางที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากสตรีที่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 11.9 สตรีที่มีความรู้ โดยการถามนำทำหมันร้อยละ 7.1 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ทำหมันมากที่สุดคือร้อยละ 15.4 และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันชายมีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.41 ($X^2 = 1.80$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.10 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมเท่ากับ 0.03

จาก CPS3 ความรู้เรื่องการทำหมันชายมีผลต่อการทำหมันในลักษณะเดิมที่พบมาแล้วข้างต้น ค่าสถิติที่ได้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.03 ($X^2 = 7.22$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำ คือ 0.10 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมเท่ากับ 0.03

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรทั้งหมดอยู่ 3-4 คน

จาก CPS1 สตรีที่มีความรู้เรื่องการทำหมันชาย ทำหมันร้อยละ 53.2 สตรีที่มีความรู้ โดยการถามนำทำหมันร้อยละ 53.0 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 35.7 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันชาย

ไม่มีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.46$) และความสัมพันธ์เชิง
เนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.10 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.03

จาก CPS3 สตรีที่รู้ทำหมันร้อยละ 65.0 สตรีที่รู้ โดยการ
ถามนำ ทำหมันร้อยละ 62.4 และสตรีที่ไม่รู้ ซึ่งมีเพียง 1 คน ไม่ทำหมัน เมื่อทดสอบ
ความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันชายไม่มีความสัมพันธ์กับ
การทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด ($P = 0.36$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหา
ด้วย V อยู่ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ซึ่งเท่ากับความสัมพันธ์เดิมคือ 0.07

ในกรุงเทพฯ สตรีที่บุตรมีอายุมากกว่า 5 คน

จาก CPS1 สตรีที่ไม่รู้ ทำหมันร้อยละ 70.0 สตรีที่รู้ โดยการ
ถามนำ ทำหมันร้อยละ 59.7 และสตรีที่รู้ ทำหมันร้อยละ 56.3 ซึ่งเป็นไปตาม
ทางตรงข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่า
ความรู้เรื่องการทำหมันชายไม่มีความสัมพันธ์กับการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($P = 0.77$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์
กันเลยคือ 0.08 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมเพียงเล็กน้อยคือ 0.01

จาก CPS3 สตรีที่ไม่รู้ ทำหมันซึ่งมีเพียง 1 คน สตรีที่รู้
โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 54.9 และสตรีที่รู้ ทำหมันร้อยละ 54.8 ซึ่งเป็นไปตาม
สมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการ
ทำหมันชายไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.67$) และ $V = 0.09$
ซึ่งแทบไม่มีความสัมพันธ์กันเลย และมากกว่าความสัมพันธ์เดิมเล็กน้อยคือ 0.02

ในเมืองอื่น ๆ สตรีที่บุตรมีอายุ 0-2 คน

สตรีที่รู้ ทำหมันร้อยละ 17.1 สตรีที่รู้ โดยการถามนำ
ทำหมันร้อยละ 15.3 และสตรีที่ไม่รู้ 4 คน ไม่มีใครทำหมัน เมื่อทดสอบหาความ
แตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันชายไม่มีผลต่อการทำหมัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.62$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับ
แทบไม่มีความสัมพันธ์เลยคือ 0.06 ซึ่งน้อยกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่เพียง 0.01

ในเมืองอื่น ๆ สตรีที่บุตรมีอายุ 3-4 คน

สตรีที่ไม่รู้ ซึ่งมีเพียง 1 คนทำหมัน สตรีที่รู้ ทำหมันร้อยละ
61.3 และสตรีที่รู้ โดยการถามนำทำหมันร้อยละ 47.8 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้เมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันชาย
ไม่มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.16$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหา
ด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.15 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.18

ในเมืองอื่น ๆ สตรีหมบทรมชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ ทำหมันร้อยละ 54.3 สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ โดยการถามนำ ทำหมันร้อยละ 34.8 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ซึ่งมีเพียง 1 คนทำหมัน เมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันชายไม่มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.22$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.22 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.15

ในชนบท สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 0-2 คน

จาก CPS1 สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ ทำหมันร้อยละ 12.7 สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ โดยการถามนำทำหมันร้อยละ 5.7 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 5.0 เมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันชายมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 13.24$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.13 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.06

จาก CPS3 สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ ทำหมันร้อยละ 17.1 สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ โดยการถามนำทำหมันร้อยละ 15.9 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 9.4 เมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันชายไม่มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.23$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์กันเลยคือ 0.03 ซึ่งน้อยกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.04

ในชนบท สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 3-4 คน

จาก CPS1 สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ ทำหมันร้อยละ 25.3 สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ โดยการถามนำทำหมันร้อยละ 22.3 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 9.1 เมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันชายมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.02 ($\chi^2 = 8.06$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.11 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.04

จาก CPS3 สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ ทำหมันร้อยละ 40.8 สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ โดยการถามนำทำหมันร้อยละ 32.7 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 17.1 เมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันชายมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 17.63$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.11 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.04

ในชั้นบท สตรีหมบทรมชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

จาก CPS1 สตรีหมบทรมรู้ และสตรีหมบทรมรู้ โดยการถามนำ ทำหมัน ร้อยละ 14.7 เท่ากัน และสตรีที่ไม่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 11.0 เมื่อทดสอบความแตกต่าง ทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันชายไม่มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ ($P = 0.59$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบไม่มี ความสัมพันธ์เลยคือ 0.04 ซึ่งน้อยกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.03

จาก CPS3 สตรีหมบทรมรู้ ทำหมันร้อยละ 29.2 สตรีหมบทรมรู้ โดยการ ถามนำทำหมันร้อยละ 24.1 และสตรีที่ไม่มีความรู้ ทำหมันร้อยละ 17.6 เมื่อทดสอบ ความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์ พบว่าความรู้เรื่องการทำหมันชายไม่มีผลต่อการ ทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.12$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์เลย ซึ่งเท่ากับความสัมพันธ์เดิมคือ 0.07

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 ร้อยละของการทำหมันของสตรี จำแนกตามความรู้ เรื่องการทำหมันชาย เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่

	มีความรู้	รู้โดยถนัด	ไม่มีความรู้	รวม	χ^2	sig	V
CPS1	18.3 (1,028)	16.9 (1,416)	10.3 (368)	16.5 (2,812)	12.69	0.0	0.07
CPS3	28.1 (3,838)	12.7 (165)	23.8 (3,158)	25.8 (7,161)	31.47	0.0	0.07
<u>กรุงเทพฯ</u>							
0-2 คน							
CPS1	11.9 (59)	7.1 (127)	15.4 (13)	9.0 (199)	1.80	0.41	0.10
CPS3	23.0 (291)	15.7 (420)	0.0 (5)	18.6 (716)	7.22	0.03	0.10
3-4 คน							
CPS1	53.2 (47)	53.0 (100)	35.7 (14)	51.6 (161)	1.54	0.46	0.10
CPS3	65.0 (177)	62.4 (226)	0.0 (1)	63.4 (404)	2.02	0.36	0.07
5 คนขึ้นไป							
CPS1	56.3 (16)	59.7 (62)	70.0 (10)	60.2 (88)	0.51	0.77	0.08
CPS3	54.8 (31)	54.9 (71)	100.0 (1)	55.3 (103)	0.82	0.67	0.09
<u>เมืองอื่น ๆ</u>							
0-2 คน							
CPS1	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	17.1 (140)	15.3 (137)	0.0 (4)	16.0 (281)	0.94	0.62	0.06
3-4 คน							
CPS1	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	61.3 (93)	47.8 (67)	100.0 (1)	55.9 (161)	3.69	0.16	0.15
5 คนขึ้นไป							
CPS1	-	-	-	-	-	-	-
CPS3	54.3 (35)	34.8 (23)	0.0 (1)	45.8 (59)	2.99	0.22	0.22

ตารางที่ 23 (ต่อ) ร้อยละของการทำหมันของสตรี จำแนกตามความรู้เรื่องการทำหมันชาย เขตที่อยู่อาศัยและจำนวนบุตร
 ที่มีชีวิตอยู่
 ที่มีชีวิตอยู่

	มีความรู้	รู้โดยถำนำ	ไม่มีความรู้	รวม	χ^2	sig	V
ชนบท							
0-2 คน							
CPS1	12.7 (330)	5.7 (539)	5.0 (119)	8.4 (818)	13.24	0.0	0.13
CPS3	17.1 (1,393)	15.9 (1,038)	9.4 (64)	16.4 (2,495)	2.97	0.23	0.03
3-4 คน							
CPS1	25.3 (273)	22.3 (305)	9.1 (66)	22.2 (644)	8.06	0.02	0.11
CPS3	40.8 (956)	32.7 (591)	17.1 (41)	37.2 (1,588)	17.63	0.0	0.11
5 คนขึ้นไป							
CPS1	14.7 (231)	14.7 (346)	11.0 (109)	14.1 (686)	1.05	0.59	0.04
CPS3	29.2 (480)	24.1 (357)	17.6 (34)	26.6 (871)	4.16	0.12	0.07

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7. ระดับการศึกษาของสามกับการทำหมัน (ข้อมูลเฉพาะใน CPS1)

จากตารางที่ 24 สตรีที่สามมีการศึกษามากกว่า 5 ปี ทำหมันมากที่สุดร้อยละ 23.8 รองลงมาคือไม่เคยศึกษา, ศึกษา 1-3 ปี และ 4 ปี ทำหมันร้อยละ 16.3, 15.5 และ 14.7 ตามลำดับ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทว่าระดับการศึกษาของสามมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการทำหมัน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าระดับการศึกษาของสามมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาของ V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.10

เมื่อพิจารณาโดยใช้ตัวแปรคุมคือเซตที่อยู่อาศัยและจำนวนบุตรที่มิใช่ตัวอยู่แล้วพบว่าระดับการศึกษาของสามมีผลต่อการทำหมันดังนี้

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรที่มิใช่ตัวอยู่ 0-2 คน

สตรีที่สามมีการศึกษา 4 ปี ทำหมันร้อยละ 14.0 และมีการศึกษามากกว่า 5 ปี ทำหมันร้อยละ 8.1 ส่วนสามที่ไม่เคยศึกษาซึ่งมี 4 คนและศึกษา 1-3 ปี ซึ่งมี 2 คน ไม่มีผู้ใดทำหมัน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าระดับการศึกษาของสามไม่มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.53$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาของ V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.11 ซึ่งต่างจากความสัมพันธ์เดิมเล็กน้อยคือ 0.01

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรที่มิใช่ตัวอยู่ 3-4 คน

สตรีที่สามมีการศึกษา 1-3 ปี ทำหมันมากที่สุดคือร้อยละ 66.7 รองลงมาคือสตรีที่สามมีการศึกษามากกว่า 5 ปี, 4 ปี และไม่เคยศึกษา ทำหมันร้อยละ 55.7, 52.5 และ 30.8 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าการศึกษาของสามไม่มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.36$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาของ V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.15 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.05

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรที่มิใช่ตัวอยู่มากกว่า 5 คน

สตรีที่สามมีการศึกษามากกว่า 5 ปี ทำหมันมากที่สุดคือร้อยละ 70.4 รองลงมาคือสตรีที่สามมีการศึกษา 4 ปี, ไม่เคยศึกษา และศึกษา 1-3 ปี ทำหมันร้อยละ 65.5, 55.6 และ 20.0 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าการศึกษาของสามไม่มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.17$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาของ V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.25 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.14

ในชนบท สตรีที่มีบุตรที่มิใช่ตัวอยู่ 0-2 คน

สตรีที่สามไม่เคยศึกษาทำหมันมากที่สุดคือร้อยละ 15.4 รองลงมาคือสตรีที่สามมีการศึกษา 1-3 ปี, 4 ปี และมากกว่า 5 ปี ทำหมันร้อยละ 10.0, 8.3 และ 8.0

ตามลำดับ เมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าการศึกษาของสามี
ไม่มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.64$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัต
ด้วย V อยู่ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์เลย คือ 0.05 ซึ่งน้อยกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.05

ในชั้นบท สตรีที่มีบุตรทั้งหมดชีวิตอยู่ 3-4 คน

สตรีที่สามีมีการศึกษามากกว่า 5 ปี ทำหมันมากที่สุดร้อยละ 47.1

รองลงมาคือ สตรีที่สามีมีการศึกษา 4 ปี, 1-3 ปี และไม่เคยศึกษา ทำหมันร้อยละ 19.8,
16.7 และ 11.1 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อทดสอบหาความแตกต่าง
ทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าการศึกษาของสามีมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 30.20$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัตด้วย V อยู่ในระดับ
ต่ำคือ 0.22 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.12

ในชั้นบท สตรีที่มีบุตรทั้งหมดชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

สตรีที่สามีมีการศึกษามากกว่า 5 ปี ทำหมันมากที่สุดร้อยละ 29.6

รองลงมาคือ สตรีที่สามีมีการศึกษา 1-3 ปี, 4 ปี และไม่เคยศึกษา ทำหมันร้อยละ 13.5, 13.3
และ 8.8 ตามลำดับ เมื่อทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าการศึกษา
ของสามีมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 12.46$) และ
ความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัตด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.14 ซึ่งสูงกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.04

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 ร้อยละของการทำหมันของสตรี จำแนกตามระดับการศึกษาของสามี เขตที่อยู่ อาศัย และจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่

	ไม่เคยศึกษา 1-3 ปี	4 ปี	มากกว่า 5 ปี	รวม	χ^2	sig	V
CPS1	16.3 (172)	15.5 (155)	14.7 (1,830)	23.8 (537)	16.7 (2,694)	25.15	0.0 0.10
<u>กรุงเทพฯ</u>							
0-2 คน	0.0 (4)	0.0 (2)	14.0 (57)	8.1 (123)	9.7 (186)	2.22	0.53 0.11
3-4 คน	30.8 (13)	66.7 (6)	52.5 (61)	55.7 (70)	52.7 (150)	3.23	0.36 0.15
5 คนขึ้นไป	55.6 (18)	20.0 (5)	65.5 (29)	70.4 (27)	62.0 (79)	5.02	0.17 0.25
<u>ชนบท</u>							
0-2 คน	15.4 (26)	10.0 (20)	8.3 (623)	8.0 (125)	8.6 (794)	1.69	0.64 0.05
3-4 คน	11.1 (36)	16.7 (42)	19.8 (480)	47.1 (70)	22.1 (628)	30.20	0.0 0.22
5 คนขึ้นไป	8.8 (68)	13.5 (74)	13.3 (465)	29.6 (54)	14.2 (661)	12.46	0.01 0.14

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. จำนวนบุตรที่เสียชีวิตกับการทำหมัน (ข้อมูลเฉพาะใน CPS3 เท่านั้น)

ผลจากตารางที่ 25 พบว่าการทำหมันเพิ่มขึ้นเล็กน้อยตามจำนวนบุตรที่เสียชีวิต คือจากร้อยละ 27.9 ในบรรดาสตรีที่ไม่มีบุตรเสียชีวิตเลย เป็นร้อยละ 29.6 และ 30.0 ในบรรดาสตรีที่มีบุตรเสียชีวิต 1 และ 2 คน ตามลำดับ แต่อัตราถดถอยกลับลดลงอย่างรวดเร็ว เป็นร้อยละ 13.4 ในบรรดาสตรีที่มีบุตรที่เสียชีวิตมากกว่า 3 คนขึ้นไป ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่ว่าจำนวนบุตรที่เสียชีวิตย่อมมีผลในทางลบกับการทำหมัน เมื่อทดสอบความแตกต่าง ทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าจำนวนบุตรที่เสียชีวิตมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์ เลยคือ 0.04 เมื่อพิจารณาโดยใช้ตัวแปรคู่คือเซตที่อยู่อาศัยและจำนวนบุตรที่เสียชีวิตอยู่แล้ว พบว่าจำนวนบุตรที่เสียชีวิตมีผลต่อการทำหมันดังนี้

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรที่เสียชีวิตอยู่ 0-2 คน

สตรีที่มีบุตรเสียชีวิต 2 คน ทำหมันมากที่สุดคือร้อยละ 66.7 รองลงมาคือ สตรีที่มีบุตรเสียชีวิต 1 คน และไม่มีบุตรเสียชีวิตทำหมันร้อยละ 18.4 และ 18.2 ตามลำดับ ส่วนสตรีที่มีบุตรเสียชีวิตมากกว่า 3 คนไม่ทำหมันซึ่งมีเพียง 1 คน เมื่อทดสอบความแตกต่าง ทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าจำนวนบุตรที่เสียชีวิตมีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.02 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.12 ซึ่ง มากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.08

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรที่เสียชีวิตอยู่ 3-4 คน

สตรีที่ไม่มีบุตรที่เสียชีวิตทำหมันมากที่สุดคือร้อยละ 63.9 รองลงมาคือสตรี ที่มีบุตรเสียชีวิต 1 คน และ 2 คน ทำหมันร้อยละ 60.5 และ 60.0 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ มีบุตรเสียชีวิตมากกว่า 3 คนไม่ทำหมันซึ่งมีเพียง 1 คน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติ โดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าจำนวนบุตรที่เสียชีวิตไม่มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.59 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์เลย คือ 0.07 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.03

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรที่เสียชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

สตรีที่มีบุตรเสียชีวิต 1 คนทำหมันมากที่สุดคือร้อยละ 60.0 รองลงมาคือ สตรีที่ไม่มีบุตรที่เสียชีวิตทำหมันร้อยละ 55.3 และมีบุตรเสียชีวิต 2 คน ซึ่งมีเพียง 3 คน ทำหมัน 1 คน ไม่มีสตรีที่มีบุตรเสียชีวิตมากกว่า 3 คน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติ โดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าจำนวนบุตรที่เสียชีวิตไม่มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.70) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย V อยู่ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์เลย คือ 0.08 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิม 0.04

ในเมืองอื่น ๆ สตรีที่มบุตรที่เสียชีวิตอยู่ 0-2 คน

สตรีที่มบุตรที่เสียชีวิต 2 คนทำห้มนมากที่สุดคือร้อยละ 31.8 รองลงมาคือสตรีที่ไม่มบุตรเสียชีวิต ทำห้มนร้อยละ 14.5 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าจำนวนบุตรที่เสียชีวิตมีผลต่อการทำห้มนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.02 และความสัมพันธ์เชิงเนื่อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.19 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.15

ในเมืองอื่น ๆ สตรีที่มบุตรที่เสียชีวิตอยู่ 3-4 คน

สตรีที่ไม่มบุตรเสียชีวิตทำห้มนมากที่สุด คือร้อยละ 56.9 รองลงมาคือสตรีที่มบุตรเสียชีวิต 1 คน ทำห้มนร้อยละ 46.7 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าจำนวนบุตรที่เสียชีวิตไม่มีผลต่อการทำห้มนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.74$) และความสัมพันธ์เชิงเนื่อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์เลย คือ 0.06 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมเล็กน้อยคือ 0.02

ในเมืองอื่น ๆ สตรีที่มบุตรที่เสียชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

สตรีที่ไม่มบุตรที่เสียชีวิตทำห้มนร้อยละ 48.9 รองลงมาคือสตรีที่มบุตรที่เสียชีวิต 1 คน ทำห้มนร้อยละ 44.0 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าจำนวนบุตรที่เสียชีวิตไม่มีผลต่อการทำห้มนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.44$) และความสัมพันธ์เชิงเนื่อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.22 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.18

ในชนบท สตรีที่มบุตรที่เสียชีวิตอยู่ 0-2 คน

สตรีที่มบุตรเสียชีวิต 2 คนทำห้มนมากที่สุดคือร้อยละ 24.5 รองลงมาคือสตรีที่มบุตรเสียชีวิต 1 คน, มากกว่า 3 คน และไม่มีบุตรเสียชีวิต ทำห้มนร้อยละ 18.7, 17. และ 16.0 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าจำนวนบุตรที่เสียชีวิตไม่มีผลต่อการทำห้มนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.32$) และความสัมพันธ์เชิงเนื่อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์เลยและเท่ากับความสัมพันธ์เดิมคือ 0.04

ในชนบท สตรีที่มบุตรที่เสียชีวิตอยู่ 3-4 คน

สตรีที่ไม่มบุตรเสียชีวิตทำห้มนมากที่สุดคือร้อยละ 37.8 รองลงมาคือสตรีที่มบุตรเสียชีวิต 1 คน, 2 คน และมากกว่า 3 คน ทำห้มนร้อยละ 36.4, 33.3 และ 21.7 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าจำนวนบุตรที่เสียชีวิตไม่มีผลต่อการทำห้มนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.39$) และความสัมพันธ์เชิงเนื่อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์เลยและเท่ากับความสัมพันธ์เดิมคือ 0.04

ในชั้นบท สตรีที่มบุตรที่มชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

สตรีที่ไม่มีบุตรเสียชีวิตทำหมันมากที่สุดคือร้อยละ 28.9 รองลงมาคือสตรี
ที่มีบุตรเสียชีวิต 2 คน, 1 คน และมากกว่า 3 คน ทำหมันร้อยละ 26.2, 24.9 และ 6.8
ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าจำนวนบุตรที่เสียชีวิต
มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาด้วย
V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.11 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.07

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 ร้อยละของการทำหมันของสตรี จำแนกตามจำนวนบุตรที่เสียชีวิต เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่

เขตที่อยู่อาศัย/จำนวนบุตร	จำนวนบุตรที่เสียชีวิต				รวม	χ^2	sig	V
	0	1	2	มากกว่า 3				
CPS3	27.4 (5,583)	29.6 (787)	30.0 (213)	13.4 (97)	27.5 (6,680)	12.12	0.01	0.04
<u>กรุงเทพฯ</u>								
0-2 คน	18.2 (671)	18.4 (38)	66.7 (6)	0.0 (1)	18.6 (716)	9.47	0.02	0.12
3-4 คน	63.9 (360)	60.5 (38)	60.0 (5)	0.0 (1)	63.4 (404)	1.93	0.59	0.07
5 คนขึ้นไป	55.3 (85)	60.0 (15)	33.0 (3)	- (0)	55.3 (103)	0.72	0.70	0.08
<u>เมืองอื่น ๆ</u>								
0-2 คน	14.5 (255)	31.8 (22)	100.0 (1)	0.0 (3)	16.0 (281)	10.33	0.02	0.19
3-4 คน	56.9 (144)	46.7 (15)	50.0 (1)	- (0)	55.9 (161)	0.61	0.74	0.06
5 คนขึ้นไป	48.9 (45)	44.0 (9)	0.0 (3)	50.0 (2)	45.8 (59)	2.73	0.44	0.22
<u>ชนบท</u>								
0-2 คน	16.0 (2,204)	18.7 (219)	24.5 (49)	17.4 (23)	16.4 (2,495)	3.51	0.32	0.04
3-4 คน	37.8 (1,263)	36.4 (242)	33.3 (60)	21.7 (23)	37.2 (1,588)	2.98	0.39	0.04
5 คนขึ้นไป	28.9 (554)	24.9 (189)	26.2 (84)	6.8 (44)	26.6 (871)	10.58	0.01	0.11

9. คำสนำกับการทำห่มัน

จากตารางที่ 26 พบว่าสตรีทนต์ถือศาสนาพุทธทำห่มันร้อยละ 28.5 และสตรีที่นับถือศาสนาอิสลามทำห่มันร้อยละ 5.9 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าศาสนาไม่ผลต่อการทำห่มันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 200.51$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.17

เมื่อพิจารณาโดยใช้ตัวแปรคือเขตที่อยู่อาศัยและจำนวนบุตรที่มชีวิตอยู่แล้วพบว่าศาสนาไม่ผลต่อการทำห่มันดังนี้

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรที่มชีวิตอยู่ 0-2 คน

สตรีทนต์ถือศาสนาอิสลามทำห่มันร้อยละ 19.4 และสตรีทนต์ถือศาสนาพุทธทำห่มันร้อยละ 18.5 ซึ่งเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับความสัมพันธ์เดิม และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าศาสนาไม่มีผลต่อการทำห่มันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 1.0 ($\chi^2 = 0.0$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับไม่มีความสัมพันธ์เลยคือ 0.0

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรที่มชีวิตอยู่ 3-4 คน

สตรีทนต์ถือศาสนาพุทธทำห่มันร้อยละ 65.4 และสตรีทนต์ถือศาสนาอิสลามทำห่มันร้อยละ 27.3 ซึ่งเหมือนกับความสัมพันธ์เดิม และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าศาสนาไม่ผลต่อการทำห่มันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 11.46$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.18 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมน้อยมากคือ 0.01

ในกรุงเทพฯ สตรีที่มีบุตรที่มชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

สตรีทนต์ถือศาสนาพุทธทำห่มันร้อยละ 60.5 และสตรีทนต์ถือศาสนาอิสลามทำห่มันร้อยละ 36.4 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าศาสนาไม่ผลต่อการทำห่มันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.08 ($\chi^2 = 3.16$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.20 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมน้อยมากคือ 0.03

ในเมืองอื่น ๆ สตรีที่มีบุตรที่มชีวิตอยู่ 0-2 คน

สตรีทนต์ถือศาสนาพุทธทำห่มันร้อยละ 18.7 และสตรีทนต์ถือศาสนาอิสลามไม่มีผู้ใดทำห่มัน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าศาสนาไม่ผลต่อการทำห่มันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 7.56$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาวัดด้วย V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.18 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมน้อยมากเพียง 0.01

ในเมืองอื่น ๆ สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 3-4 คน

สตรีทนต์ถือศาสนาพุทธทำหมันร้อยละ 62.7 และสตรีทนต์ถือศาสนาอิสลามทำหมันร้อยละ 22.2 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าศาสนา มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 13.32$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาของตัว V อยู่ในระดับปานกลางคือ 0.30 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.13

ในเมืองอื่น ๆ สตรีหมบทรมชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

สตรีทนต์ถือศาสนาพุทธทำหมันร้อยละ 58.5 และสตรีทนต์ถือศาสนาอิสลามทำหมันร้อยละ 16.7 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าศาสนา มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 7.23$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาของตัว V อยู่ในระดับปานกลางคือ 0.39 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.22

ในชั้นบท สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 0-2 คน

สตรีทนต์ถือศาสนาพุทธทำหมันร้อยละ 18.3 และสตรีทนต์ถือศาสนาอิสลามทำหมันร้อยละ 1.1 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าศาสนา มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 53.01$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาของตัว V อยู่ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์เลยคือ 0.05 ซึ่งน้อยกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.12

ในชั้นบท สตรีหมบทรมชีวิตอยู่ 3-4 คน

สตรีทนต์ถือศาสนาพุทธทำหมันร้อยละ 42.2 และสตรีทนต์ถือศาสนาอิสลามทำหมันร้อยละ 4.3 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าศาสนา มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 110.35$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาของตัว V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.27 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.10

ในชั้นบท สตรีหมบทรมชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

สตรีทนต์ถือศาสนาพุทธทำหมันร้อยละ 31.0 และสตรีทนต์ถือศาสนาอิสลามทำหมันร้อยละ 6.5 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าศาสนา มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 37.60$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาของตัว V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.27 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.10

ในชั้นบท สตรีหมบทรมชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

สตรีทนต์ถือศาสนาพุทธทำหมันร้อยละ 31.0 และสตรีทนต์ถือศาสนาอิสลามทำหมันร้อยละ 6.5 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าศาสนา มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 37.60$) และความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาของตัว V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.27 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.10

ในชั้นบท สตรีที่มบุตรที่มชีวิตอยู่มากกว่า 5 คน

สตรีที่นับถือศาสนาพุทธทำหมันร้อยละ 31.0 และสตรีที่นับถือศาสนาอิสลาม
ทำหมันร้อยละ 6.5 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธีไคสแควร์แล้ว พบว่าศาสนา
มีผลต่อการทำหมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 ($\chi^2 = 37.60$) และความสัมพันธ์
เชิงเนื้อหาของตัว V อยู่ในระดับต่ำคือ 0.21 ซึ่งมากกว่าความสัมพันธ์เดิมอยู่ 0.04

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 ร้อยละของการทำหมั้นของสตรี จำแนกตามศาสนา เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่

	พุทธ	อิสลาม*	รวม	χ^2	sig	V
CPS3	28.5 (6,302)	5.9 (859)	25.8 (7,161)	200.51	0.0	0.17
<u>กรุงเทพฯ</u>						
0-2 คน	18.5 (685)	19.4 (31)	18.6 (716)	0.0	1.0	0.0
3-4 คน	65.4 (382)	27.3 (22)	63.4 (404)	11.46	0.0	0.18
5 คนขึ้นไป	60.5 (81)	36.4 (22)	55.3 (103)	3.16	0.08	0.20
<u>เมืองอื่น ๆ</u>						
0-2 คน	18.7 (241)	0.0 (40)	16.0 (281)	7.56	0.01	0.18
3-4 คน	62.7 (134)	22.2 (27)	55.9 (161)	13.32	0.0	0.30
5 คนขึ้นไป	58.5 (41)	16.7 (18)	45.8 (59)	7.23	0.01	0.39
<u>ชนบท</u>						
0-2 คน	18.3 (2,214)	1.1 (281)	16.4 (2,495)	53.01	0.0	0.05
3-4 คน	42.2 (1,378)	4.3 (210)	37.2 (1,588)	110.35	0.0	0.27
5 คนขึ้นไป	31.0 (717)	6.5 (154)	26.6 (871)	37.60	0.0	0.21

หมายเหตุ * อิสลาม หมายถึง นับถือศาสนาอิสลามและอื่น ๆ

สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม(การทำหมัน)กับตัวแปรอิสระ พบว่าใน CPS1 ความรู้เรื่องการทำหมันหญิงเป็นตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการทำหมันมากที่สุด ดังเห็นได้จากระดับความสัมพันธ์เชิงเนื้อหา (V) เท่ากับ 0.24 รองลงมาคือ อายุ, อาชีพ, ระดับการศึกษาของสามี, ความรู้เรื่องการทำหมันชาย, อายุเมื่อแรกสมรส ซึ่ง V เท่ากับ 0.20, 0.15, 0.10, 0.07, 0.05 และปัจจัยที่มีผลต่อการทำหมันน้อยที่สุด คือ ระดับการศึกษาของสตรีซึ่ง V เท่ากับ 0.04 ส่วนใน CPS3 พบว่าอายุเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการทำหมันมากที่สุดคือ V เท่ากับ 0.27 รองลงมาคือ ความรู้เรื่องการทำหมันหญิง, ศาสนา, อาชีพของสตรี, ความรู้เรื่องการทำหมันชาย, ระดับการศึกษาของสตรีและจำนวนบุตรที่เสียชีวิตซึ่ง V เท่ากับ 0.23, 0.17, 0.10, 0.07, 0.04 และปัจจัยที่มีผลน้อยที่สุดคือ อายุเมื่อแรกสมรส ซึ่ง V เท่ากับ 0.03

จากการวิเคราะห์ข้างต้นเป็นการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระตัวเดียวและตัวแปรคุมกับการทำหมันซึ่งเป็นตัวแปรตาม เมื่อนำทุกตัวแปรอิสระมารวมกันเพื่อการวิเคราะห์ว่า ปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดซึ่งอาจไม่ตรงกับการวิเคราะห์ข้างต้น

เพื่อการศึกษาว่าตัวแปรอิสระตัวแปรใดสำคัญที่สุดและรองลงมา จึงได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้ Multiple Regression Analysis โดยกำหนดตัวแปรต่าง ๆ ในลักษณะดังต่อไปนี้

การทำหมัน	ไม่ทำหมัน	0
	ทำหมัน	1
อายุ	15-19 ปี	1
	20-24 ปี	2
	25-29 ปี	3
	30-34 ปี	4
	35-39 ปี	5
	40-44 ปี	6
อาชีพ	45-49 ปี	7
	เกษตรกรกรรม	0
	ไม่ใช่เกษตรกรกรรม	1
การศึกษาของสตรี	ต่ำกว่า 4 ปี	0
	4 ปีขึ้นไป	1
อายุเมื่อแรกสมรส	ต่ำกว่า 19 ปี	1
	20-24 ปี	2
	25-29 ปี	3
	มากกว่า 30 ปี	4

ความรู้เรื่องการทำหมันหญิง	ไม่มีความรู้	0
	มีความรู้	1
ความรู้เรื่องการทำหมันชาย	ไม่มีความรู้	0
	มีความรู้	1
ระดับการศึกษาของสตรี	ต่ำกว่า 4 ปี	0
	4 ปีขึ้นไป	1
ศาสนา	อิสลาม	0
	พุทธ	1
จำนวนบุตรที่เสียชีวิต	0 คน	0
	1 คน	1
	2 คน	2
	3 คนขึ้นไป	3

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่ปรับฐานแล้วของตัวแปรอิสระต่อการทำหมัน

ตัวแปร	CPS1	CPS3
อายุ	145* (.150*)	.219*** (.223***)
ระดับการศึกษาของสตรี	.004*** (.003*)	.061*** (.064***)
อายุเมื่อแรกสมรส	-.107*** (-.098***)	-.058*** (-.057***)
อาชีพของสตรี	.028* (.028*)	.051*** (.051***)
ความรู้เรื่องการทำหมันหญิง	.041** (.040*)	.300*** (.299***)
ความรู้เรื่องการทำหมันชาย	.039** (.039**)	-.145*** (-.144***)
ระดับการศึกษาของสามี	.035* (-.037*)	-
จำนวนบุตรที่เสียชีวิต	-	-.055*** (-.061***)
ศาสนา	-	-.094*** (-.097***)
Constant (α)	-.032 (-.080)	-.121
R ²	.07 (.07)	.12 (.12)

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .00

ตัวเลขในวงเล็บเป็นการ run จำนวนจริงของตัวแปรอายุ, อายุเมื่อแรกสมรส และจำนวนบุตรที่เสียชีวิต

จากตารางที่ 27 ใน CPS1 พบว่า อายุเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญที่สุดต่อการทำหมัน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่ปรับฐานแล้ว (Standardized regression coefficient [p]) เท่ากับ .145 รองลงมาคือ อายุเมื่อแรกสมรส, ความรู้เรื่องการทำหมันหญิง, ความรู้เรื่องการทำหมันชาย, ระดับการศึกษาของสามี, อาชีพของสตรี และระดับการศึกษาของสตรี ซึ่งเท่ากับ -.107, .041, .039, .035, .028 และ .004 ตามลำดับ ตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัวสามารถอธิบายความแตกต่างในการทำหมันได้ร้อยละ 7 ใน CPS3 พบว่า ความรู้เรื่องการทำหมันหญิงเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญที่สุดต่อการทำหมัน ซึ่งเท่ากับ .300 รองลงมาคือ อายุ, ความรู้เรื่องการทำหมันชาย, ศาสนา, ระดับการศึกษาของสตรี, อายุเมื่อแรกสมรส,

จำนวนบุตรที่เสียชีวิต และอาชีพของสตรี ซึ่งเท่ากับ .219, -.145, -.094, .061, -.058, -.055 และ .051 ตามลำดับ ตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวนี้สามารถอธิบายความแตกต่างในการทำหมั้นได้ร้อยละ 12

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย